

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 firtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

* lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ czimzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János; Berde Áron, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor,**
felelős szerkesztő: **Szabó Sámuel,**

Tartalom: Havi emlékeztető: Szeptember. — A karikás szőlőmivelés. II. M. K. — Pályázati felhívás. — A mintaszüreték ügyében. — Pályázati hirdetmény. — Egyveleg. — Vidéki gazd. tudósítások: Ó.-Rodna, Baróth. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hírdetések.

Havi emlékeztető.

Szeptember.

Ház és udvar. Cséplés folytatva bevégezendő. Gabonarostálás megkezdetik; vetőmagokul, eladásra és házi fogyasztásra szükséges gabonamennyiséget külön-külön kell elhelyezni.

Jászlak rendbehozhatnak. Minden építés és épületjavítás megszűnik.

Törökbuszakasok (górék) kijavítandók.

Szántóföld. Az őszi vetés megkezdetik. Példabeszéd, hogy kinek kissasszonynapra nincs zöld vetése, nem jó gazda.

Köles, muhartakarmány és törökbusza-tarlók feltöretnek. Burgonyát kiszedjük. Törökbuszatöréshez és beszállításhoz egész erővel fogunk.

Törökbuszaszár levágandó. Az éretlen törökbuszacsovek az érettektől elkülönítendőek.

A termett tök fagymentes helyre hozandó.

Zöld trágyának vetett növények, lehangerezés után, alászántatnak.

Rét és kaszáló. A sarjut lekaszáltatjuk és gondosan megszáritva, felgyűjtjük. Ha a nagy harmat teljes megszáradását akadályozná, árpaszalmával felrázva, kazalba vagy boglyába rakható.

Luczernát, baltaczimet, angol perjét mesterséges kaszálóknak e hó elejével tisztán minden védnövény nélkül elvethetjük; szárazfekvésű talajon az őszi vetés sokkal előnyösebb a tavaszinál.

A luczerna 3—4-ik kaszálásának ideje bekövetkezik, mielőtt a dér befagyasztaná.

Fűz, nyár, körös, éger, szilfa leveles galyai teli takarmányozásra most botoltatnak le.

Évelő réteken mindenféle giz-gaz bojtortján, lapu, gilicze-tövis irtása megkezdhető.

Állattenyésztés. Jármas ökrök már istállóra szorulnak.

Száraz időben gulya, ménes a réteken, kaszálókon és a törökbuszatarlókon jól érzi magát.

E hónap végén a bikák a tehengulyától elkülönítetnek ugyanczen időben bekövetkezik a csikóválasztás. Választáskor a csikók elegendő zabbal, zabos bükkönnyel vagy luczernával élelmeztetnek. Tiszta fekhely és vakarás el ne maradjon. Tavaszkor fedezett kanczák egyenként próbamén alá bocsátandók, hogy vemhességük megállapíthatassék.

Minden fogatlan vagy hibás juh kiveretik és eladásra kerül. Kíméletes mustrálás a tenyésztőnek érzékeny kárt okozhat.

A juhok fejetése megszűnik. A kosok némi abrakban részesülnek, hogy üzetős idején jó erőben legyenek, hasonlóan a kanok, mielőtt a koczák közé bocsátatnak, naponta kétszer törökbusza-adagban részesülnek, mely élelmezés az egész működési időre kiterjed.

A kanoknak agyaruk kitördeltetik, mielőtt a koczák közé bocsátatnak, nehogy egymással tusakodva veszélyes sérüléseket okozzanak.

Szölő. A harmadik, esetleg negyedik, vagyis lágyszemre kapálást végrehajtjuk. A madarakat csergetéssel és lövéssel ijesztgetjük, kivált a kora reggeli és estéli órákban, mert ilyenkor leginkább keresik a szőlőket. Ha a gerezdek rothadni kezdenek, a hibásak lehetőségig eltávolítandók.

Pincze. A szüretelő edények u. m. kádak, puttonok, hordók, sajtó stb. pontosan megvizsgálándók és előkészítendőek; dohos és penészes hordónak legbiztosabb gyógyszere a fejsze és tűz; az új hordókat előbb kiforrázzuk, azután tiszta vízzel minden 3—4 napon megtöltve, addig áztatjuk, míg a víz teljesen szintelen marad bennök, 14 napi áztatás többnyire elegendő; új hordóba csak is mustot teszünk, ó bornak mindig már használt hordót adjunk, különben szint vált és fanyar ízt kap.

Gyümölcsös. Az őszi gyümölcs legnagyobb része most érik, mit úgy tudunk meg biztosan, ha a gyümölcsöt a fán, szaránál fogva megcsavarván, a fától könnyen elválnak, akkor biztosak lehetünk arról, hogy a gyümölcs meg van érve. Ekkor a gyümölcsöt egyenként gondosan le kell szedetni és száraz, szellős helyre elrakni. Elhelyezés előtt szükséges a gyümölcsöt rakásba rakni és úgy hagyni, míg egészen ki nem izzadt; ha ez megtörtént, a gyümölcsöt egyenként jól megtörölgetjük és úgy rakjuk el; így kezelve tovább eláll, romlás nélkül.

Az elpusztult gyümölcsfák gondosan eltávolítandók. Az őszi gyümölcsfaültetéshez a gödrök kiásandók és ha a föld roszminőségű volna, javítani kell jó föld hozzakerésével.

Falskola. Cseresznye-, szilva-, diómagvetésre a vetőiskolát felásatjuk és ágyásokra osztjuk. Ha a vetőiskola talajában vagy közelségben nagyon sok egér lenne, szükséges a vetendő magvakat hamuval keverni vagy mézszivbe áztatni és csak azután elvetni, mivel így az egerek nem szívesen nyulnak hozzá. Faiskolai fontos teendő e hónapban a leltározás.

Konyhakert. Legfőbb teendők e hónapban a veteménymagnak szedése, tisztogatása és osztályozása; ha mindez megtörtént, a mag száraz és szellős helyre elteendő. Különös gondot kell a gyomirtásra is fordítani és nem szabad engedni, hogy magozzók, hanem ezelőtt ki kell gyomláltatni vagy kapáltatni.

A spárgaágyak kapálására és tisztántartására kiváló gondot kell fordítani. Ha a spárga bogyói egészen pirosak, azok magvait azonnal el lehet vetni vagy pedig ki kell mosatni, szárasztani és így még ősszel vagy tavasszal elvetni.

A borsó és paszulytól felszabadult ágyások trágyázását és felásását végeztessük el és azokba spenót, murok, petrozselvény, tarlórépa vethető vagy pedig téli salátát ültethetünk. Az eper-átültetés és ujtásnak most van az ideje. Az ágyások körülzárását szamóca, bécsi csombord, izzóp, párhagyma és zsályával most kell megtenni. A zeller utolsó kapálása, levelezése és a felső gyökerektől való tisztásának most az ideje. A keverék-trágyadombok megforgatását és, ha száraz, megöntözését nem kell elmulasztani. A teletől kamrák és pinczékbe homokot kell hordani a vetemény elrakásához. Száraz mohát és faleveleket kell gyűjteni a növények eltakarása és csomagolásához, hogy annak idején készletben legyen.

Diszkert. A virágmagvak gyűjtése folytatattik. Azon nyári virágágyások, amelyekben a virágok elfonnyadtak, felásandók és a virághagymák elültetésére előkészítendő. Vethető még ezen virágágyásokba Delphinium, vagy ültethető Viola tricolor, Siline stb. Korai hagymás növények u. m. Jácint, Tacett, Narciss, Tulipán stb. hagymái beszerzendők és korai tenyésztés végett cserepekbe ültetve, a földbe el kell azokat 33—66 cm. mélyre ásni. A magról nevelt évelő növények kiültetése és a virágtövek szétosztása folytatattik. A hónapos és a legtöbb nemes rózsafajt dugványozás vagy homlítás által szaporíthatjuk. Az alvó rügyre szemzett és kihajtott rózsák visszacsipetnek, hogy az alvó rügyek megerősödjenek.

Méhészet. Ha a nyár folytán jól megfigyeltük, hogy mely méhkasaink voltak legélénkebbek és megjegyeztük, hogy melyek bírnak friss királynővel, most már könnyen megválaszthatjuk a megtartandókat, betelelendőket; hozzá járul ehhez, hogy a kiválasztottak kellő népesek legyenek és hogy legalább 9—12 kiló mézzel bírjanak, mellyel áttelelni képesek lesznek. Tulságosan kövér kasokat nem célszerű teleltetni; ilyeneknek mézét elárusítjuk, méhét pedig valamely életrevaló, kevésbé népesel egyesítjük.

A 9—12 kilónál kevesebb táplálékkal bíró, különben elég népes családokat a hó első felében látjuk el kellő mennyiségű mézzel, még pedig lehető kevésszer és ilyenkor nagyobb adagokat nyujtva, hogy a királynő fiasításra ne ingereltesék. A méz tisztaságára erősen ügyeljünk és a mennyire csak lehet, nyár elején gyűjtött akác- vagy harsmémzéssel segítsük méheinket. Az etetést semmi esetre se halasszuk későbbre, mert ekkor gyakran nem képesek a méhek a sejteteket befedelezni, a méz megsavanyodik és tavaszfelő hasmenést okoz; e miatt méheink aztán pusztulni szoktak.

Arra is ügyeljünk, hogy a halálfejjű szender (Acheonia atropos) ne férközhessenek kaptárainkhoz, mert nagy meztolvaj és pusztító, ez okból a röplyuk lehet ugyan 3—4 cmeter

hosszu, ge magasabb ne legyen, mint a hol egy méh akadály nélkül ki s bejárhat.

Erdészet. Csekély kivétellel ugyanazon teendők fordulnak elő, mint augusztus havában: a főhasználat szünetel, a mellékhasználat a szárazfák hijeelésőre szorítkozik. Csúpn az erdővédelemnél fordul elő nagyobb teendő, hol a mul'haviakon kívül, a fatolvajlásokra is nagyobb gond lesz fordítandó. A vadászat e hónapban a szarvas-, däm- és őztehén, fajdkakas és fadjérce kivételével, minden másnemű vadra kiterjeszhető. —

A karikás szőlőmívelés.

II.

3) Karózás.

Miután a szőlő felhuzatott és kinyitattott, szükséges, ha a r-madik munkáját, a karózást megadunk. Legcélszerűbb a karózást jobb lábra kötött görbe fogas karózó vassal eszközölni, mely több bortermő vidékeken rég idő óta ismert eszköz s akármely kovácszigánnyal utáncsinálható.

A karózásra rendelt ember jobb kezével rendre minden karót megfog, gyenge mozgatásra is azonnal felismeri azokat, melyek nem állanak elég keményen, vagy földben lévő végök hibás; ezeket egyenként kihúzogatja s a mindég kéznél lévő kis baltával az evesedést azokról vékonyan lefaragja, a megrothadottakat vagy eltöröttket újra hegyezi s azonnal visszateszi a szőlőtő északi oldalán lévő állandó helyére, még az ültetéskor a tőkétől négy hüvelyknyi távolságra készített lyukba; testének egész súlyával rá ereszkedik a fogak közzé szorult karóra s egy párszori mozgatás után kellő mértékig halad a karó. Ekkor a lyuk elszélesedett felső része a balta nyelével a karóhoz tömörítetik. Gyakorlott ember igen hamar eszközli ezen munkát.

A hasított tölgy- vagy akáczfakarókat minden évben meg kell fordítani, hogy egy végökkel csak egy évig legyenek a földben, az olyan karókkal, melyek úgy faragtatnak, hogy mindkét végök egyenlő legyen, ezt könnyen meg lehet tenni, így a karó sokkal később kurtul el a gyakori hegyezés által. Téltre a karókat nem kell kiszedni, mert a kihordás, tavasszal újra felszállítás és felverés költsége sokkal tetemesebb, mint a mennyi kárt szenved a gazda a karók téli korhadása által; száraz hideg télben a karó nem is rothad. Tavasszal, mihelyt a föld kienged, ismét fel kell venni, a mikor kezdetét veszi a rothadás is.

4) Tavaszi metszés.

Ősszel nem tanácsos a szőlőt telyesen megmetszeni s minden nélkülözhető fát róla lehányani, mivel szedés, felhuzás és nyitáskor sok eltöredezik belőlök; így a tavaszi metszést egészen nélkülözni nem lehet. Ősszel több fát hagyunk, mint a mennyire szükségünk van, tehát szükséges, hogy tavasszal végezzük be telyesen a metszés fontos művét, mint azt a Szilágy-ságban is teszik, hol ősszel csakis a már többé nem használható karikát hányják le, hogy az elfedést ne akadályozza.

Legelőbb szemügyre veendő az egy évesnél vénebb — ugynevezett cserfák, melyek nevelik a termő vesszőket; szükség, hogy azok telyesen épek, minden varasodástól, repe-

déstől és csutkosodástól mentek legyenek s az idej termésre erőteljes — hibátlan — éves sima vesszőket hordjanak. A metsző legelőbb elevenig levágja az ép cserfán lévő termő vesszőket s a tőke korához, évjéhez képest hágy rajta 1, 2, 3 vagy legfeljebb 4 karikának hajtható — mult évben nevelt — sima vesszőt, megtakarítván azokat minden hónalj-csonkóktól és kapesoktól; az így meghagyott termő vesszőket 3 vagy 3½ lábön felyül az utolsó szemén túl fél hüvelykkel el kell vágni.

A karikásnak hagyandó veres vesszőket gondosan meg kell nézni, mivel sokszor kellőleg meg nem érhetnek, ilyenkor a vége télen elfagy, a hibás rész levágandó. A szükségesnél nagyobb számban hagyott vesszőkből azok választassanak karikának, melyeken a rügyek épen maradtak.

Gyakran fordul elő azon eset, hogy az elfedett magfák rügyei enyhe téiben megvakulnak, ha nagyon ki vannak fedve, megpárlanak, kemély téiben kellőleg ki nem fedve elfagynak, e szerént a metszőnek szemésnek kell lenni, mert meg nem czafolható igazság az, hogy a szüretbővséget a kaczor — szerintünk a metsző olló — határozza meg.

A tőkét korukhoz képest kell termésre bocsátani, az ültetés első esztendejében semmit róla levágni nem kell, második évben egy szemre visszavágni; a meghagyott egy szemből hajt egy vesszőt, melyet 3-ik esztendőben termésre lehet bocsátani; mert egy vessző néhány gerezd termés mellett még két magfát is fog nevelni, melyet ha a szőlő erőteljes, 4-ik évben biztosan termésre lehet bocsátani.

Az így nevelt kétágu cserfán más esztendőn négy magfa lesz, de az ilyennek termése nem biztos, azért az egyiket ősszel vagy tavasszal le kell vágni s helyette mást úgy hagyni, hogy a tőkekoronából emelkedjék ki, tehát minden két magfával bíró cserfa egyenesen a földből hajtott legyen, így minden cserfa csak két vessző termését közvetíti.

A fennebbieket végezve, a nyitás által csupaszon hagyott tőke fejét és nyakát veszi szemügyre a metsző; letakarít onnan minden kérgesedést, szárazságot, tavalyi vízajtások hibásan törött csonkjait, a termő rétegben növekedett minden szakálgyökereket, különben a szakálgyökerek a jó földben hamar tul erőre kapnak s a mélyre ható biztos gyökerektől minden tápot elvonva, azokat elhalmi kényszerítik s a tőke élete kérdésessé válik, mert egy kemény, száraz tél idején, a földszíntre került gyökerek könnyen elfagynak, ekkor az egész tőke veszve van, melyet még kivágással sem lehet új életre hozni, minnaggy a mélyreható gyökerek már el vannak halva.

Hogy a vén fák élete s így termésük is biztosítva legyen, szükséges a mult évi, a végre nevelt s sarok hajtásokból csapot hagyni; ha teljesen ép a vén fa, akkor egy 2 szemre vágott csap elegendő, ellen esében két csap hagyandó. Ha a tőke vén fája veszendő, ekkor mindkét csap erőteljes, jövőre karikának hajtható vesszőket nevel, szükség esetében mindegyik használható karikának, ha pedig a vén fák jó termő vesszőket neveltek, mind le lehet a régiebb csapokat tőből vágni s járőre ujjakat hagyni.

A cserfa oldalából hajtott jövés is — ha szükséges — meghagyható két szemre csapnak, az is nevel biztos termő

vesszőket s a karóhegyre iparkodó vén fát ismét kellő mértékig le lehet vele szállítani. A két szemre hagyott csap — ha karikának alkalmas magfát nevel — mi a vén fa hanyatlásakor mindég bizonyos, más esztendőben — karikának hajtható — 4 vesszőt és szép termést is hoz, semmi kárunk benne, ha a hibás vén fát tőből lefüreszeljük, így gondos kezelés mellett, szőlőket mindég fiatal erőben és jó termő állapotban tarthatjuk.

A metszés legjobb ideje a fagymentes kora tavasz, a nedvfolyás megindulta előtt; vannak azonban oly fajok, melyeket a nedvfolyás legteljesebb korában kell metszeni, ilyenek a termésőket gyakran elrugó s ezért kiirtásra kárhozott jeles piros bakator, nagy fürtű fűszeres dinka sárfejer; ezen eljárást, melyet én eddig sikerrel alkalmaztam, bátor vagyok gazdatársaim figyelmében ajánlani.

A metszés eszközlésére legalkalmasabb a metsző olló, evvel két ember annyit dolgozik, mint kaczorral három, a munkát sokkal tisztábban a fák rángatása és tördelése nélkül lehet vele végezni; a csutkok és vastagabb csonkok letakarítására a kézi fűrészes alkalmasabb, mint a sok helyen használt balta.

A fedezetül hagyott csapoknak, a földből legmélyebbről jövő erőteljes sarokhajtások választandók, ezen csapok metszése mindég csak tavasszal eszközlendő, a vágás a két szem felett rézsutosan úgy történjék, hogy a fakadó nedv a szem érintése nélkül folyon le, különben megvakul; sokan vannak azon hitben, hogy a csapot csak ősszel lehet vágni, mert tavasszal a nedvfolyás kárt okoz; én ellenkezőleg, a csapot mindig tavasszal vágom, mert az ősszel vágott rendszeren vakon marad el nem lehetvén azt fedni, a nedvfolyást pedig károsnak nem tartom, sőt némely fajokra nézve, mint fentebb említém, épen szükségesnek.

5) Hajtás.

A szőlőnek ezen munkáját akkor kell eszközölni, mikor még a rügyek dagadni nem kezdenek és keményebb fagyoktól tartani nem lehet; sokszor megtörténik ugyan, hogy a tavasz ezen szakában nagy szelek és hideg idők járnak, de ilyenkor is hajtani kezd a melegülő földből fel nem huzott vessző, azért szoritják némely vidékeken a már kimetszet szőlőfát egy pár kapa földel ismét le, így a szelek ártalmának nincsen annyira kitéve, sem rügyei hajtásával nem siet s ily állapotban lehet tartani a hajtás legbiztosabb idejéig.

Ha mult évi csapról, vagy egyszerű, avégre termelt tőkekorona hajtásából kell a karikákat készíteni, ezen fiatal vesszők együttesen kötendők meg — gyengén, hogy a fűz belé ne vágodjék — a földből egy láb magason, a karó keleti oldalához, azután a hüvelyk és mutató ujjakkal — vigyázva — a kötés felett meg kell fogni és a végét hajlítván, megropogtatni, így a nedvkerings megindultakor már torhulni kezdő vessző sem török el; a vesszők egyike az említett módon kezelve hajtassék dél, a másik észak irányba, hogy a sorok közét azok sérelme nélkül lehessen kapálni; a magosabb növésű cserfákon lévő termő vesszőket a vén fa felől számítandó két alsó szemén felyül kell megkötni s az elöb irt két karika felett úgy hajtani meg, hogy az alsó pár karika középre essék annak alsó ivozete, az egyenlő hosszú

vesszők vége két irányba hajtva is ugyanazon egy szál füz vesszővel megköthető.

Minden töke, szabályos vagy szabálytalan alakjához képest különböző médozatot igényel a kötözésben és hajtásban; a gyakorlott szőlőmivesnek azon kell igyekezni, hogy minden tőkét lehetőleg szabályossá alakítson, mert a rossz kötözés és hajtás által gyakran a legjobb tőkék tétetnek semmivé, karóhegyre hajtván termő vesszeiket, az ilyenek — bár mily erős legyen is a cserfa — levágandók.

Hajtás közben, nagy vigyázat mellett is meg esik, hogy a két meghajtandó vessző közül egyik eltörik, az ilyenek — ha anuyi maradott rajtak — 2 vagy 3 szemre vágandók, melyek a karóhoz egyenesen kötve, azon évben termést hoznak s magfát is hoznak jövőre.

Ha az erőteljes cserfán csak egy vessző van, azt egész hosszában meghagyva mástól karikára kell hajtani, azért, hogy a termés ne csökkenjen s a töke nedve kellőleg felhasználtathassék, mert a legépebb töke is, ha elegendő nedv vezetővessző nincsen rajta — visszatolulván a nedv — megvarasodik s elpusztul; tapasztalhatták figyelmes szőlős gazdáink, hogy a legerőteljesebb cserfa is megvarasodik s legtöbbször a fennebb említett ok miatt.

Hajtáskor kötözésre többféle anyagok használhatnak, újabb időben — mint legjobb — ajánlatott a szalma, mit én czélszerűen alkalmazhatónak nem tartok, mert vékony tekertsekbe szorítva sem lehet avval sem szaporán, sem biztosan kötözni, különösen a karikavégek sem magános, se együttes kötözésére nem használható, mivel többnyire a cserfa és karó közzé úgy hajtatik a két karikavég, hogy a szalmatekert oda bé nem dugható, én legjobbnak tartom a sárga és veres hajló fűzet, a mely igen puha és minden kötöző anyagok között legkevésbé törékeny, a kötést ezekkel úgy lehet tenni, hogy a szőlőfába bé nem vágódik.

(Folytatása köv.)

M. K.

Pályázati felhívás.

A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet tanári kara 1879-ik év november hó 6-án tartott ülésében elhatározta, hogy a tanintézet megnyitásának tizedik évfordulója (1879. november 15.) alkalmából évenként 50 frtot, azaz ötven o. é. forintot tűz ki a tanintézeti hallgatók szakszerű munkásságának jutalmazására oly módon, hogy ezen ötven forint minden második évben, tehát 100 frt: azaz száz forintnyi összegben pályadíjjal adassék ki a tanári kar által kitűzendő pályakérdés legjobb megfajtójának.

Ezen pályadíjra jelenleg kitűzetik a következő tétel:

„Adassék teljes tervezet egy erdélyrészi közép birtok (300—400 hold) okszzerű berendezése és helyes kezeléséhez“. (Tájékoztatásul. Pályázó vagy egy képzelt, vagy valamely létező birtokot vehet fel alapul. Leírván a birtok általános képét s annak nemzetgazdasági helyzetét, a főntebbiekre alapítsa a gazdaság berendezésének tervét, a növénytermelési és állattenyésztési ágak be-

rendezését. Mutassa ki a művelési ágak arányát és a követendő vetés-forgást. Tegyen kimerítő számítást a szükséges kézi és ígás erő és a trágyaszükséglet felett. Állítsa fel a tőkék helyes arányát az épületekben és az üzleti tőkék csoportjában. Az állattenyésztési ág berendezésénél mutassa ki az állatfajok és fajták czélját, tartandó vagy tartható létszámukat és szükségleteiket. Tehet térképi vázlatot is a birtok fekvéséről s az udvar s épületek elhelyezéséről. Tegyen alapos nyers- és majd tisztajövedelem-előirányzatot, melyet szembe állítván az országosan uralgó pénzügyi helyzettel, mutassa ki a birtok tökéértékét.)

Pályázati feltételek:

1) Ezen pályadíjra csak azok versenyezhetnek, a kik végbizonyítványukat a kolozs-monostori m. gazdasági tanintézettől nyerték.

2) A pályadolgozat beadásának határideje 1882-ik év martius hó 31-ike.

3) A pályamunka 3 nyomott ívnél (5—6 tömöttebben írott ív) kevesebb nem lehet.

4) A pályadolgozatok negyedrébten tisztán, szélhagyással (margó) más által írva, lapszámozva, lehetőleg kötve vagy fűzve s jeligével ellátva nyújtandók be. A szerző nevét, állását, lakhelyét és utolsó postáját tartalmazó pecsételt levélben ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű czimlapján olvasható.

5) A dolgozathoz használt források és segédeszközök pontosan megjelölendők.

6) A pályaművek a tanintézet igazgatóságához küldendők be.

7) A jutalom a viszonylag legjobb munkának csak azon esetben adatik ki, ha az magában véve is díjra méltónak találattik.

8) A pályázat eredménye a tanév bezárási ünnepélyén hirdettetik ki s ezután a lapok útján is közzététetik.

9) A társas dolgozatok megengedtetnek.

10) A pályamű szerző tulajdona marad, ki annak kinyomatása felől szabadon rendelkezhetik. Ha azonban művének kiadása alkalmával a jutalmaztatásra hivatkozik, köteles a bírálatot egész terjedelmében a munkához kinyomatni.

11) A pályadíjra nem érdemes munkák visszavételéről szerzőik gondoskodnak.

A minta-szüretek ügyében.

Ezen, közelebbi számunkban említett fontos kérdés iránt, az országos borászati kormánybiztos következő sorokat intézte az erdélyi pincze-egylet elnökségéhez:

Hazai borászatunk emelése czéljából, — hogy bortermelőinket a rationalis és észszerű szüretelési mód elemeivel gyakorlati uton megismertessük — kívánatosnak mutatkozik, Magyarország főbb bortermő vidékein az országos pinczemester vezetése alatt minta-szüreteléseket rendeztetni. Miután pedig én, mint ki hivatva vagyok borászatunk érdekeit folyton figyelemmel kísérni, feladatomban ismerem, ezen eszmének megvalósítását oly módon keresztül vinni, hogy messzebb vidékek terme-

lőinek is mód nyujtassék a tartandó minta-szüreteken való megjelenésre, mert az természetesen csak ily esetben fogna a kitűzött czélnak tényleg megfelelni: ennél fogva szükségesnek tartom, minden megkívántató előintézkedések megtételéről már most gondoskodni.

Báró Kemény Gábor miniszter ö nagyméltósága szóbeli ígérletét birom az iránt, hogy azon esetre, ha a minta-szüretelest a vidéki közönség megtartani ohajtja, ennek keresztülvitelére alkalmas szőlőtelep felajánltatik s ha a szőlőbirtokosok vinczelléreik odaszállításáról intézkedni hajtandók: ö a maga részéről minden rendelkezésére álló eszközzel támogatni fogja az eszme keresztülvitelét.

Van szerencsém ennek tolytán tisztelettel fölkérni hogy az esetben, ha az eszme megvalósításának nem áll utjában oly akadály, mely a rendelkezésünkre álló eszközökkel elhárítható nem volna, méltóztassék ezen kérdésnek a megyei és városi irányadó körökben leendő megbeszélése czéljából egy magánjellegű értekezletet összehívni, melynek feladata lenne, a tárgynak alapos megvitatása után a kivitel iránti módozatokra nézve megállapodásra jutni és egy, a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. k. minister ur ö nagyméltóságához intézendő feliratban annak támogatását kikérni az iránt, hogy ily minta-szüretelest az ország öt kerületének mindegyikében, valamely nagyobb bortermező városban megtartható legyen.

Igen czélszerű lenne oly helyen fekvő szőlőtelepet a minta-szüret megtartására kijelölni, a mely a messzebb vidékekről is résztvenni ohajtó közönség minden rendű osztályára nézve a hozzáférhetést biztosítsa. Az elhelyezés iránti kívánalmak kielégítése czéljából pedig gondoskodni kellene arról, hogy a távol vidékekről érkezőknek a városi polgárság részéről mérsekeltáru hálólhelyiségek bocsáttassanak rendelkezésükre.

A feliratban czélszerű volna kiemelni azt, vajjon a minta-szüretelest kijelölt szőlőtelep birtokosa rendelkezik-e egy rendszeres szüretelés keresztülviteléhez igényelt fölszereléssel, u. m. elegendő kádakkal, más szőlőedényekkel, rendszeres sajto-, malom-, rosta- és egyéb pinczekészletekkel, fűtésre berendezhető erjesztő kamarával és borerjesztő készülékkel? vagy azok beszerzése iránt az állami támogatást ohajtaná kedvező feltételek mellett igénybe venni?

Szükségtelen úgy hiszem, utalnom ama fontosságra, melynel nálunk, mint kiválóan földmivelő országban, a szőlő- és bortermeles bir, különösen most, midőn szemben a veszélylyel, mely gabnakereskedésünket az amerikai és ausztráliai concurrentia folytán fenyegeti, az előbbi termelési ág van hivatta a gazdasági gyarapodás dús forrásává lenni, melyben bizonyára mindig diadalmasan ki fogjuk állhatni a versenyt a földgömb bármely más vidékével. Nagy jelentőségű dolog tehát, ezen még most gyenge növényt gonddal ápolgatnunk, hogy terebély fáva nőhessen idővel, melyről népünk majdan a jólét gyümölcsét szedhesse.

Nagyon kérem ennél fogva . . . méltóztassék o tárgyban széleskörű tapasztalatait és ismert buzgó, hazafias tevékeny-

ségét oly irányban érvényesíteni, hogy ide czélzó törekvéseinket hazánk és nemzetünk érdekében siker koronázza.

Midőn tehát bátor vagyok . . . a fölvetett eszme kivitele iránti becses és mérvadó nézetének közlésére fölkérni s e tárgyban szives válaszát mentől előbb kézhez venni remélve:

fogadja egyszersmind . . . kiváló tiszteletem öszinte nyilvánítását.

Budapest, 1880. augusztus 20-án.

Miklós Gyula,
orsz. borászati kormánybiztos.

Pályázati hirdetmény.

A Gróf Attems Heorik által alapított sz.-péteri (Grác mellett) „magkiserleti állomás“ és „kertészeti iskolában“, melynek czélját a vetőmagtermelés és magisme terjesztése és haszonkertészek nevelése képezi, egy magyar születésű ifju számára tanulmányi ösztöndíj tűzetik ki a következő feltételek mellett:

Az ösztöndíjas e ministerium költségén az intézet részéről teljes ellátásban (élelmezés, szállás, fűtés, világítás, ágynemű és mosás) részesítették s ezen felül az intézet tulajdonosának felajánlása folytán a tandíj fizetése alól is fel van mentve.

A kiképzés ideje két év lévén, az ösztöndíj is ennek megfelelően két egymás után következő évre és pedig ezuttal az 1880/81 és 1881/82-ik tanévekre fog kiadatni oly feltétellel azonban, hogy az ösztöndíjnak az első félévén tul való élvezete az illetőnek szorgalma és megfelelő magaviseletétől tétetik függővé.

A tanév október 1-én kezdődik és szeptember végével végződik.

Az intézet szervezeti- és tanulmányi terve annak igazgatóságától (Szt.-Péter Grác mellett) megszerezhető.

A pályázó tartozik kimutatni:

- 1) Magyarországi születését, illetékességét és a német nyelben jártasságát.
- 2) Legalább 16 éves életkort.
- 3) Egészséges, erős test alkatot.
- 4) Legalább az elemi iskolának jó eredménnyel végzését.

Kertészet és mezőgazdaságban már szerzett gyakorlati ismereteket igazoló pályázók előnyben részesülnek.

Az ezen kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványok legkésőbb f. é. szeptember hó 10-ig ezen ministeriumhoz nyujtandók be.

Budapesten, 1880. augusztus hó 23-án.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium.

Egyveleg.

— A szárnyas Phylloxeráról. Engelbrecht Károly, Ér-diószegi s. tanár, a „Gyak. Mezőgazdában“ —

háink egészségesek, árak darabonként a következők. ökrök 60—100 frtig, tehenek 30—60 frtig, juhok 3—4 frtig, kecskék 3—4 frt 50 krig. Mialovich Győző.

Baróth, 1850. augusztus 29.

Az aratás különös kegyezőtlen időjárás mellett vala végezhető. A gyakori esőzés miatt, a kalangyák több helyen megcsiráztak s nedvesen is kellett behordani. Egyéb iránt a gabonák termettek. A buza közepes, a rozs elég jó. A zab, árpa s egyéb tavasziak igen jók. Sarjatermés sokat ígér. A forgató szántás, habár szaggatottan, végeztetik. Allategészség jó. Gabonaár rendes. Nagy Imre.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjúpiacz Budapest, 1880. augusztus 22-től augusztus 28-ig

Buza üzlet irányzata csendes volt; forgalom 85,000 metermázsa, ár 10 frt 75 krig.

Rozs mérsékelt, forgalom 4000 metermázsa, ár 9-50 frtől 9-75 frtig.

Árpa közepes, forgalom 5000 metermázsa, ár: takarmányárpa 6-20 frtől 6-35 frtig, seres árpa 9-25 frtig.

Zab csökkenőben, forgalom 4000 metermázsa, ár 6-40 frtig.

Törökbuza élénk, forgalom 30,000 metermázsa, ár 5-75 frtől 7-70 frtig.

Gyapju vásárnak még nincs vége; tudósításunkat akkorra halasztjuk.

Gyárilag mosott gyapju eladatott mintegy 14,700 kilogr. 1 frt 90 krtól 3 frt 50 krig.

G a b o n a - á r a k :

minimum és maximum: Budapest aug. 28. | Bécs aug. 28.

Buza	10-15—11-85 frt	10-25—12-20 frt
Rozs	9-50—9-80 frt	10-00—10-80 frt
Árpa, takarmány	6-20—6-40 frt	6-00—6-50 frt
Árpa, szeszfőzésre	7-00—7-50 frt	— — — frt
Árpa, seres	8-00—9-00 frt	7-75—10-30 frt
Zab	6-10—6-20 frt	6-15—7-35 frt
Törökbuza	7-70—7-75 frt	6-05—8-40 frt

Budapesti marhavásár aug. hó 25-én Őszes felhajtás 2271 drb. nagy és 4253 drb. apró marha. Ebből eladatott 47 drb. bika, 758 drb. ökör, 1106 drb. vágó tehén, 230 db. fejős tehén, 130 db. bival, 191 db. borju, 4062 db. birka. Árak: bika darabonként 70—136 frt, ökör páronként 150—346 frt, vágó tehén páronként 120—230 frt, fejős tehén darabonként 90—180 frt, bival páronként 135—204 frt, borju darabonként 14—26 frt, birka páronként 9—18 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 50—53 frt, tehénhús 49—51 frt, borjuhús 60—80 frt, bivalhús 47—49 frt.

Bécsi marhavásárról nem kaptunk tudósítást.

Kőhániai sertésvásár aug. 27-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) A jelentékeny felhajtás, a csekélyebb szükséglet és a német piacok lanyha jelentései, itt sem mulasztották el vizhatást szülni, mert a hangulat lankadt és az árak klgrmint 1—1½ krral visszamentek.

Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy az ujjonon életbe

léptetett fertőtlenítési díjaknak a vasutak általi igazságtalan beszédése miatt minden oldalról panaszok folynak be, mely körülmény, különösen a Pozsony-Nagyszombati vonalon, a sertések kicsinybeni szállítását lehetetlenné teszi, mert egy sertés után, melynek szállítási díja 60—80 krt. teszen, ép annyi fertőtlenítési díjat (3 frtot) szednek be, mint a mennyi egy teljes kocsirakomány után lenne beszédendő.

Heti átlag árak: magyar válogatott 220—280 klgr. 59—60 kr, 160—220 klgr. 60—60½ kr, vidéki sertés 58—58½ kr., szerb 59¾ kr., oláh 60 kr. tiszta klgrmint.

Eleség árak: tengeri 8 frt, árpa 6 frt 50 kr. mm. készpénzért. Helyi állomány: augusztus 20-án maradt 66,970 drb. Felhajtás: Alvidékről hizott 5470 drb., alvidékről tartani való 1450 drb., Szerbiából 1680 drb., Romániából 540 drb., Magyar kir. állam vasutal 510 drb., vidékről 230 drb. összesen 76,850 drb. Elhajtás: Felvidékre 530 drb, Bécsbe (m. héten 310 drb.) 2270 drb., Csehországba 450 drb., Bodenbachon át 1510 drb., Rutkán át 200 drb., Összekötő vasutal 20 drb., Budapesti fogyasztás 1850 drb., Kültelki fogyasztás 80 drb., összesen 6910 drb. Marad állomány 69,940 drb. A részvény szállásokban 13,510 drb. van elhelyezve.

Az egészségügyi és transito szállásokban augusztus 20-án maradt 2438 drb., hozzá jött: szerb 1682 drb., román 544 drb., összesen 4664 drb., ezekből eladatott 537 drb., marad állomány 4127 drb. Eddig 829 drb. a fogyasztás alól kivonatván, kiirtatott.

Disznózsir üzlet élénk volt; kész áru hordóval együtt 72—72½ frt, augusztus—sept. havi kötésben hordó nélkül 70 frt.

Szalonna ára felemelkedett; vidéki szalonna 63—64 frt, városi áru 64—65 frt, füstölt szalonna 70—71 frt.

Bécsi sertésvásárról nem jött tudósítás.

Helyettes szerkesztő: SZABÓ SÁMUEL.

Hirdetések.

Jelzálog-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 4½ 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre a legelőnyösebb feltételek mellett, ugyszintén bekebelezet terhek kifizetését gyorsan eszközli a

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“.

(2.) (35—52.) Kolozsvártt, Páris-utca 19-ik sz. saájátház. Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 2—4 óráig.

Egy kevésbé használt, jó állapotban levő, 45 ctm. átmérővel bíró, angol pengéjű kő: fűrész 50 frtért eladó.

N.-Pestény, u. p. Hátszeg.

(3—3.) (22.) **Könya Ferencz.**

Pincze felszerelési eszközök, bor és sörfejtő szivattyúk, dugaszoló és palaczköltő gépek,

de különösen gazdasági gépek nagy raktára, ugymint
törökbuza morzsolók 35 forinttól kezdve,

Mayer-féle Trieurök,

melyek a konkolyt, bükkönyt és vad zabot tökéletesen kiválasztják
kaphatók kedvező feltételek és jótállás mellett

az első magyar gazdasági gépgyár összpontosított raktár
és gépműhely erdélyországi fióktelepében

WALSER FERENCZ-nél

Kolozsvárt, bel-monostorutca 12. szám.

(5.)

(26.—45.)

P i a c n i á r a k.

A h o t i v á s á r			Egy hectoliter vagy metermázsá*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
h e l y e	napja		liszta buza	olegy buza	rozsa	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tízifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n												
Beszterozo	aug. 10	650	600	600	—	400	475	200	80	320	40	
Brassó	aug. 13	700*	550*	500*	450*	210*	500*	280	—	225	48	
Csik-Szereda	aug. 11	900	—	650	575	375	525	180	100	160	36	
Déva	aug. 10	880*	760*	620*	560*	380*	600*	460	100	200	36	
Déva	aug. 7	850	700	700	400	295	600	330	100	200	36	
Ersébetváros	aug. 14	650	450	400	—	320	400	200	—	220	44	
Fogaras	aug. 13	800*	—	643*	—	200*	667*	180	—	245	42	
H.-Fehérvár	aug. 7	1210*	1120*	910*	—	295*	665*	280	100	240	48	
H.-Sz.-Miklós	aug. 21	1100	900	750	666	400	600	300	100	—	40	
Kolozsvár	aug. 26	700	—	520	—	210	500	250	200	300	48	
K.-Vásárhely	aug. 12	950*	800*	800*	500*	324*	580*	300	100	450	44	
Nagy-Enyed	aug. 12	990*	780*	600*	—	300*	500*	440	120	220	44	
N.-Szécheny	aug. 27	700	550	510	440	230	500	180	100	300	48	
Szeged	aug. 5	730	530	400	—	320	400	170	100	150	44	
Sz.-György	aug. 23	710	700	400	400	200	500	310	150	250	44	
Sz.-Bécs	aug. 26	700	525	575	312	277	475	170	60	200	40	
Sz.-udvarhely	aug. 24	850	650	500	—	250	450	240	50	200	36	

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40
kr-ával számítatnak.

A hirdetés szövegét
a megrendelők minden
külön díj nélkül fel-
szárolás szerint akárhányszor
változtatathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.											
A kívánt tér megnevezése	széri hirdetésnél										
	1000 forintos										
1/16 v. öszes oldal	7	20	30	65	95	120	140	160	180	210	
1/8 v. fél "	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
1/16 v. negyed "	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
1/32 v. nyolcad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/64 v. tizenhatod "	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. előfizetési díj annyiszor, ahányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai
és
lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt
engedményben részesülnek
ha hirdetésük beküldésekor
tagsági vagy előfizetői
minőségükre hivat-
koznak.